

Pom. ekon. Jovo NAKIČENOVIC
Kotor

Nekoliko detalja iz rada i održavanja brodske radiotelegrafske stanice

Prema Osnovnom zakonu o radio-saobraćaju, radio stanice se može upotrebljavati za vršenje one radio-sluzbe za koju je namjenjena i postavljena, u skladu s tehničkim i drugim uslovima određenim u dozvoli za rad.

Dozvola za rad radio-stanici, izdaje se, ako je tehničkim pregledom utvrđeno da je radio-stanica postavljena prema tehničkim normativima, elementima i uslovima

određenim u dozvoli za postavljanje, da je sposobna za nesmetan rad i da svojim radom neće ometati rad drugih radio stanica. Radio-stanici dodjeljuje se jedna ili više frekvencija, zavisno od raspoloživih frekvencija, tehničkih potreba i uslova za rad radio stanice i vrste radio-sluzbe.

Zabranjeno je otpoštenja koja se ne odnose na djelatnost radi koje je radio stanica i postav-

ljena, otpravljanje nepotrebnih i suvišnih saopštenja, kao i lažnih znakova opasnosti, uzbune i hitnosti.

U radio-stanici se moraju voditi odgovarajući podaci o radu, izvršenim pregledima, utvrđenim nedostacima i njihovom otklanjanju, i što je vrlo važno, radio-stanica se ne smije upotrebljavati dok se brod nalazi u luci.

Između ostalog dužnost radiotelegrafiste jeste da uredno vodi radio-administraciju, održava baterije i akumulatore u dobrom stanju, da vodi inventar radio-stanice, da su mu fijke sa rezervnim dijelovima, tehničkim upustvima i dokumentima sredene i uredne itd., kao i da povjerenja mu radio stanica bude uvijek u ispravnom stanju. Radi toga neka broderska preduzeća dala su jedan broj svojih brodova na održavanje SAIT-u iz Brisela, na kojima su radio-stanice vlasništvo SAIT-a, te ćemo navesti i neke podatke koji se odnose na održavanje radio-stanica putem putem SAIT-a.

Prema ugovorima sklopljenim sa SAIT-om o održavanju brodskih radio-instalacija, svaki nastali kvar oni su dužni da ga otklone, te u tom cilju radiotelegrafisti sa njima mogu stupati u kontakt i njima se obračati, zbog čega se u svakoj radio-stanici nalazi i priručnik sa popisom svih luka gdje SAIT ima svoje servise. Inspektori SAIT-a su dužni, prema sklopljenom ugovoru, obilaziti brodove, pa jasno, svaki radiotelegrafista je u mogućnosti da to i koristi.

Brodovi dobijaju redovno najnovije knjige koje se odnose na radiotelegrafsku službu, kao što su popisi i dodaci obalnih brodskih radio-stanica, knjige specijalne službe za radio-goniometriju, radio-lokaciju, primanje signala tačnog vremena, itd., knjigu tarifa, kao i obrasce za radiogramе i slično od predstavnika SAIT-a bilo u Rijeci, bilo u drugim lukama širom svijeta.

Radiotelegrafista treba da vodi osobito računa o tome da ima dovoljno rezervnih dijelova za potrebe radio-sta-

nice tj. rezervnu antenu, izolatora, škopaca, rezervnih elektroniki, elektrolitskih i ostalih kondenzatora, otpornika i slično. Za ovo je potrebno da se radiotelegrafisti obračaju izravno SAIT-u.

Kopija radio dozvole kao i svjedožba o sigurnosti radiotelegrafskog uređenja moraju biti uokvirene i istaknute na vidnom mjestu u radio-stanici jer ovo zahtjevaju lučke vlasti.

Dnevnik radio-službe ili »proces verbal« je dokument od prvorazredne važnosti i treba, da se redovno vodi i uvijek da bude spreman da ga se može pružiti na uvid lučkim vlastima. On se za vrijeme trajanja putovanja mora držati na vidnom mjestu u radiostanici, te, kao što je već rečeno, mora uvijek dati na uvid radio-inspektorima koji vrše inspekciju, a koji su za to ovlašćeni od upravnih vlasti. Svaki radiotelegrafista zapisace u radio-dnevnik svoje ime, vrijeme kada nastupa i napušta službu, sve događaje koji se dogode za vrijeme njegove straže a koji mogu biti od interesa za sigurnost plovidbe i ljudskih života na moru. Isto tako je dužan da u radio-dnevnik unosi i sve bilješke koje propisuju radio-propisi. Radiotelegrafski dnevnik obuhvaća i pojedinosti o ispitivanju pomoćnog predajnika i pomoćnog izvora električne energije, a na brodovima koji imaju autoalarm i podatke o njegovom ispitivanju, te isprobavanje i predajnika smještenog u čamcu za spasavanje, kao i pojedinosti o punjenju i održavanju njegovih i ostalih baterija koje pripadaju radio stanici.

Svaki radiotelegrafista mora da vodi strogo računa o redovno vršenju službe prisluškivanja na valu od 600 metara, odnosno na 500 kc/s, za vrijeme trajanja perioda šutnje (»silence period-a«). Oni će to da vrše dva puta svakog časa tj. od 15. do 18. minute i od 45. do 48. minute po GMT. Ovaj period šutnje je označen bojom na časovniku u brodskoj radiotelegrafskoj stanici. U naznačeno vrijeme niti jedna brodska ni obalna radio-stanica ne smiju raditi na valu od 600 metara, već su dužne prisluškivati i primiti eventualne izvještaje o signalima opasnosti, te ako bude potrebno, dužne su preduzeti najhitnije korake, u granicama svojih mogućnosti, da se čim prije pruži moguća pomoć brodu ili objektu u opasnosti.

U slučaju da se primijeti nedozvoljeno odstupanje od dodjeljenih frekvencija, potrebno je da radiotelegrafista preduzme hitne korake da se to čim prije otkloni. Za tu svrhu, on treba da stupi u kontakt sa odgovarajućim servisom ili pak sa inspektorom SAIT-a, a o učinjenom je radiotelegrafista dužan da dostavi radio-inspektoru brodskog preduzeća potreban izvještaj i priloži originalne nalaze servisa koji je izvršio opravku ili kontrolu.

Mreža brodskog elektronskog servisa u svijetu

Razvoj pomorskog radio-saobraćaja, uvođenjem međunarodnih i nacionalnih pravila za tehnički kvalitet materijala, za postupak transmisije, taksiranja, itd. doveli su i do proizvodnje aparata sve veće i veće snage, kompaktnijih i složenijih, koji uprkos činjenice što je njihova izrada veoma kvalitetna, zahtijevaju pažljivo održavanje i brigu osoblja koje sa njima rukuje.

U tom cilju, glavna svjetska pomorska radio-predueća ujediniła su svoja sredstva u tehničkom ljudstvu i materijalu, kako bi se na taj način obezbijedio što je moguće efikasniji servis u velikom broju luka širom svijeta, a ovo udruženje je dobilo ime RAMAC ili u prevodu »radio-pomorska udružena preduzeća« i formiralo svjetsku mrežu koja obuhvaća sve njegove agencije i skladišta. U ovim agencijama i skadištima u najvažnijim svjetskim lukama, kao i na ukrštanjima brodskih plovnih puteva, brodovi su sigurni da će naći potrebno stručno osoblje da popravi, podesi i instalira radio-električne aparate, za mjerenje dubine mora, itd. za vrlo kratko vrijeme i sa maksimumom efikasnosti i garancije. Radiotelegrafista ujedno može i da dobije od osoblja ovih agencija i stručni savjet za rukovanje i upotrebu njegove stanice, kao i ostale informacije po pitanju primjene međunarodnih pravila, telegrafskog taksiranja, vođenja telegrafskog prometa, itd.

SAIT 2745

RADIO MARINE ASSOCIATED COMPANIES

NAME OF VESSEL m. v. JORDAENS

OWNERS Compagnie Maritime Belge (Lloyd Royal) Antwerp.

BY VIRTUE OF AN AGREEMENT BETWEEN THE OWNERS OF THIS VESSEL AND THE UNDERMENTIONED COMPANY, THE APPARATUS LISTED HERE IS COVERED BY THE WORLD WIDE SERVICE ORGANISATION PROVIDED BY THE RADIO MARINE ASSOCIATED COMPANIES

15th June 63

Radio Console M2KAA comprising :		
MF/HF Transmitter M7400	1	R
Emergency Transmitter ES100	1	R
Main Receiver 745E	1	R
Emergency Receiver 750E	1	R
A.R.D. type T4	1	R
Auto-Alarm type AA7	1	R
MF/HF Receiver type 745E	1	R
Direction Finder type Lodestar	1	R
S.R.E. type 6C12	1	R
Master Communicator type 6A42	1	R
Submarine type MS25/26B	1	R
Alarm type MKIV + RTI	1	R
Lifeboat set type Marinetta	1	R
TRF Equipment type Argonaut	1	R
Antenna Mast	1	R
SAIT Bridge Console	1	R

The undermentioned Company is ONLY responsible for repairs and supplies effected by official R.A.M.A.C. service depots.

AND IN THE POSSESION OF

SOCIÉTÉ ANONYME INTERNATIONALE DE TÉLÉGRAPHIE SANS FIL

RAMAC — KARTE

Kontrolna karta »RAMAC«

Ova karta je veoma važna veza u lancu RAMAC — službe. Ona mora biti stalno izložena u radio stanici ili pored opreme za koju je sačinjen ugovor između brodarka i društva RAMAC. RAMAC — lista, tj. popis svih radio-uređaja pod SAIT-ovim održavanjem mora da bude uokvirena i istaknuta na vidnom mjestu u brodskoj radio stanici, odnosno na svim onim brodovima na kojima je radiostanica vlasništvo SAIT-a i on se brine za njeno održavanje. Karta sadrži popis aparata pod ugovorom i daje broj kôda za svaki aparat, dajući ujedno značenje i specifikaciju za pojedino rukovanje. U slučaju neke izmjene na instalaciji ili u ugovoru za odnosnu aparaturu, dotičnom brodu se u zamjenu za zastarjelu kontrolnu kartu od strane društva RAMAC izdaje nova karta.

Kada se ukaže potreba za ukazivanje servisa, za kojeg se smatra da je hitan, radiotelegrafista treba da se obrati skladištu RAMAC-a u luci pristajanja i to ako je moguće telegramom, telefonom ili putem radija, potvrđujući svoj zahtjev pismenim traženjem, koji mora biti supotpisan i od strane zapovjednika broda.

U pismenom traženju treba da se navede vrsta aparature koja zahtijeva popravak i njen broj po knjizi kodeksa, prirodu kvara kao i jačinu električne mreže brodskog napajanja. Tehnički priručnik za odnosnu aparaturu mora biti stavljen na raspolaganje RAMAC — ovom inspektoru kada dođe na brod. U svim slučajevima, kada je to moguće, brodski radio-telegrafista treba da kontaktira skladište RAMAC-a nakon što njegov brod uplove u luku.

Redovni godišnji pregledi radio-uređaja i inventarisanje radio-stanice

Radio-inspektori klasifikacionog zavoda (Jugoslovenski registar brodova u Rijeci ili u Splitu) vrše redovne godišnje preglede radio-uređaja po brodovima i o tome sastavljaju izvještaj o izvršenom pregledu. Jedan primjerak izvještaja dostavljaju brodu za njegovu upotrebu.

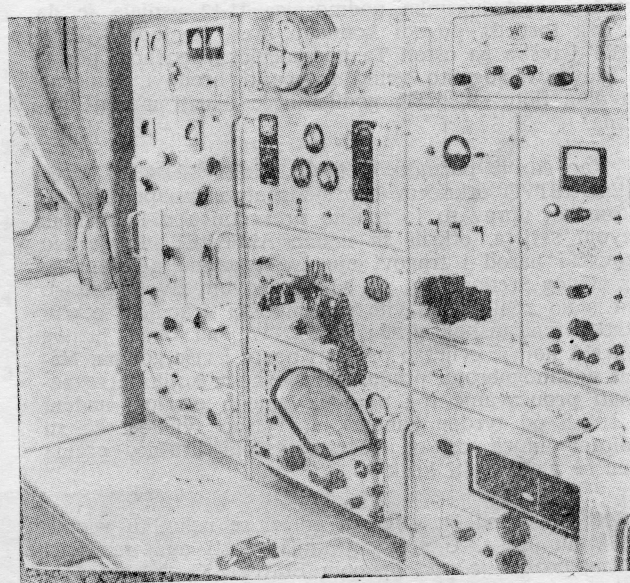
Ovaj izvještaj o pregledu sadrži podatke o pregledanim radio-uređajima, ustanovljenim nedostacima, preporučenim popravkama, izvršenim radovima, preporukama

za slijedeći pregled, kao i posebno istaknute popravke u vezi sa havarijama.

Inventar brodske radio-stanice sređuje se i pravi jedanput godišnje tj. na kraju svake godine pravi se u dva primjerka izvod cjelokupnog inventarskog materijala. Jedan primjerak dostavlja se Upravi koja snabdijeva radio stanicu sa potrebnim materijalom, a drugi primjerak se čuva u brodskoj arhivi. Izvod iz inventara potpisuju radiotelegrafista i zapovjednik broda.

Prilikom čina primopredaje radio stanice, vrši se obavezno inventarisanje i sređuje se sav materijal, a naročito se poklanja pažnja pregledu stanja akumulatora.

Primopredaju radio stanice potpisuju oba radiotelegrafista.

Jedna brodska radiostanica